

Patientenrechten

Dr. Christina Tobback

Patiënt

de natuurlijke persoon
aan wie gezondheidszorg wordt verstrekt,
al dan niet op eigen verzoek

hij ontvangt zorg

- omdat hij ernaar vraagt
- op vraag van een vertegenwoordiger
- omdat spoedhulp is aangewezen
- in opdracht van een derde, vb. bedrijf

Gezondheidszorg

- diensten verstrekt door een beroepsbeoefenaar
- bevorderen, vaststellen, behouden, herstellen of verbeteren van de gezondheidstoestand
 - om de patiënt bij het sterven te begeleiden

geen gezondheidszorg :

- orgaandonatie
- euthanasie
- zwangerschapsonderbreking
- medische experimenten

} patiëntenrechten gelden niet

Beroepsbeoefenaar

- Artsen
- Tandartsen
- Vroedvrouwen
- Apothekers
- Kinesitherapeuten
- Verpleegkundigen
- Paramedici
- Zorgkundigen

→ ieder volgens eigen bevoegdheden

De patiëntenrechten

- . Recht op kwaliteitsvolle dienstverlening
- . Recht op vrije keuze van beroepsbeoefenaar
- . Recht op informatie
- . Recht op toestemming
- . Rechten in verband met het patiëntendossier
- . Recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer
- . Recht op vertegenwoordiging
- . Recht op klachtenbemiddeling

Recht op kwaliteitsvolle dienstverlening

- volgens de beschikbare medische kennis en technologie
- met respect voor de menselijke waardigheid en de autonomie van elk patiënt
- de wet verbiedt elk onderscheid op basis van sociale klasse, nationaliteit of inkomen
- indien een beroepsbeoefenaar weigert om u te verzorgen,
→ doorverwijzen naar een andere beroepsbeoefenaar

Recht op vrije keuze van beroepsbeoefenaar

- u kan zelf een beroepsbeoefenaar kiezen
vb. ook wanneer uw huisarts u doorverwijst naar een collega of naar een specialist
- u kan ook een tweede beroepsbeoefenaar raadplegen
vb. om een tweede advies te vragen
- u kan uw keuze ook herzien
- behoudens beperkingen opgelegd door de wet

Recht op informatie

- De beroepsbeoefenaar moet u tijdig en op een **begrijpelijke** manier alle nodige informatie geven.
- U kan vragen om die informatie **schriftelijk** te bevestigen.

Welke informatie ?

Over uw gezondheidstoestand :

resultaten van een onderzoek (diagnose), de verwachte evolutie, wat u zelf kan doen, mogelijke behandelingen, ...

Over een voorgestelde behandeling :

- . het doel, of ze dringend is, de duur, de nevenwerkingen, de risico's, ...,
- . de kosten,
- . mogelijke alternatieven.

Nota : vertrouwenspersoon

U wil geen informatie...

U hebt het recht om niet geïnformeerd te worden,
behalve indien dit **een ernstige bedreiging**
vormt voor uw gezondheid of die van anderen

vb. over een besmettelijke ziekte

De beroepsbeoefenaar kan informatie weigeren...

- **uitzonderlijk en tijdelijk informatie weigeren** wanneer deze informatie een ernstige bedreiging vormt voor uw gezondheid.

In dat geval moet hij

- . een andere beroepsbeoefenaar raadplegen,
- . de redenen voor zijn beslissing noteren in uw patiëntendossier,
- . de vertrouwenspersoon die u eventueel hebt aangeduid inlichten.

Recht op toestemming

- zonder uw toestemming kan geen enkele behandeling worden gestart of verdergezet

Hoe toestemming geven?

mondeling en ondubbelzinning nadat u grondig geïnformeerd werd

ze kan worden opgeschreven in uw patiëntendossier

- **voorwaardelijke** toestemming geven

vb. het stopzetten van chemotherapie wanneer ze niet werkt

Indien u een behandeling weigert of uw toestemming intrekt

- moet ten alle tijden worden **gerespecteerd**
- kan **op elk moment** gebeuren
- de beroepsbeoefenaar moet u uitleggen welke de **gevolgen** kunnen zijn van uw weigering
- hij moet u een mogelijk **alternatief** voorstellen of u doorverwijzen naar een andere beroepsbeoefenaar

In spoedgevallen

- **rekening houden** met uw eventuele eisen
- zo het onmogelijk is om uw toestemming of die van uw vertegenwoordiger te vragen, moet de arts **alle noodzakelijke behandelingen** instellen
- **zodra mogelijk** moeten de rechten op informatie en toestemming worden gerespecteerd

Rechten in verband met het patiëntendossier

- recht op een **patiëntendossier** dat zorgvuldig wordt bijgehouden en veilig wordt bewaard
- recht om dit dossier te **lezen**
u kan ook een vertrouwenspersoon aanduiden die het dossier samen met u of in uw plaats kan inkijken
- tegen kostprijs een **kopie** aanvragen
- binnen de **15 dagen**

Dit inzagerecht is niet absoluut

- geen gegevens over derden
(andere personen dan u zelf)
- noch persoonlijke nota's van de arts

Dit inzagerecht is niet absoluut

de beroepsbeoefenaar kan inzage weigeren :

wanneer hij oordeelt dat de gegevens een ernstig gevaar voor uw gezondheid kunnen opleveren.

→ alleen een ander **door u aangeduid beroepsbeoefenaar** kan het dossier lezen

Rechten in verband met het patiëntendossier

sommige gegevens kunnen of moeten in het dossier worden genoteerd, zoals

- de aanduiding van een vertegenwoordiger,
- de identiteit van de vertrouwenspersoon,
- verzoek om geen informatie te krijgen,
- de toestemming of de weigering van een behandeling, specifieke verwachtingen, ...

Dossier bij overlijden

- uw echtgenoot of partner en bloedverwanten tot de tweede graad kunnen een beroepsbeoefenaar aanduiden om na uw overlijden uw dossier te raadplegen
 - ze moeten daarvoor wel een **specifieke reden** kunnen opgeven
- en
- u mag zich er bij leven niet tegen verzet hebben.

Recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer

- geen enkele informatie over uw gezondheidstoestand kan worden meegedeeld aan derden, tenzij dit uitdrukkelijk bij wet is voorzien
- zonder uw toestemming mag niemand aanwezig zijn bij een behandeling of onderzoek die hiervoor niet strikt nodig is

Recht op vertegenwoordiging

u bent meerderjarig, bewust en handelingsbekwaam
→ zelf voor uw rechten als patient opkomen

stel : u bent niet langer bewust of bekwaam

(een coma, na een verdoving, dementie...)

→ zelf niet voor uw rechten als patiënt opkomen

dan : iemand zal optreden als uw vertegenwoordiger

Recht op vertegenwoordiging

Wie is die vertegenwoordiger ?

1. door de patiënt (bewust en bekwaam) aangeduid
2. familiale cascade
3. beroepsbeoefenaar

Recht op vertegenwoordiging

1. aangeduid door patiënt

→ duid nu reeds een vertegenwoordiger aan

- kies een **meerderjarige persoon** die u vertrouwt om in uw naam uw rechten uit te oefenen
- maak een **document** met daarin
 - uw naam en de naam van die persoon
 - de datum
 - handtekening van uzelf en de vertegenwoordiger
 - vermeld in dit document wat u precies verwacht van uw vertegenwoordiger en eventuele specifieke eisen.
- geef een **kopie** van dit document aan de vertegenwoordiger en aan uw behandelende arts.

Recht op vertegenwoordiging

1. aangeduid door patiënt

U kan via dezelfde procedure ten allen tijde de aanduiding van een vertegenwoordiger intrekken.

Recht op vertegenwoordiging

2. familiale cascade

familiale cascade :

echtgeno(o)te of samenwonende partner

meerderjarig kind(eren)

ouders

meerderjarige broer of zus.

Recht op vertegenwoordiging

3. beroepsbeoefenaar

Indien er geen vertegenwoordiger is

vb. niemand werd door patiënt aangeduid

vb. er is geen familie

vb. de vertegenwoordiger weigert op te treden als vertegenwoordiger

of er kan geen overeenstemming bereikt worden

vb. tussen de ouders,

meerderjarige kinderen,

meerderjarige broers of zussen

→ beroepsbeoefenaar beslist

hij moet in dat geval overleg plegen met collega's

Recht op vertegenwoordiging

De beroepsbeoefenaar moet de beslissing van degene die u vertegenwoordigt ten allen tijde respecteren

Indien die **beslissing** echter **een ernstige bedreiging** vormt voor uw gezondheid

vb. de weigering van een bloedtransfusie,

vb. geen voeding geven bij een niet terminale patiënt

en indien **niet duidelijk** vaststaat dat u hiermee akkoord gaat,

dan moet de beroepsbeoefenaar hiervan **afwijken**.

Recht op klachtenbemiddeling

Indien u niet tevreden bent over de geleverde diensten of klachten hebt over een beroepsbeoefenaar,

dan kan u terecht bij een ombudsdienst.